

中国当代文艺名家

Translation and Presentation Project of Masters and Ma

ese Art and Literature

Projet de traduction et de présentation des maîtres et des chef-d'oeuvres littéraires et artistiques modernes chinois

Treasures of Chinese Thangka

La collection exquise de Thangka chinois

中国 唐卡 精品集

中国民间文艺家协会
中国文联国际联络部

中国文联出版社

<http://www.clapnet.cn>

“中国当代文艺名家名作译介工程”编委会

顾问 李前光 郭运德 陈建文

名誉总主编 冯骥才

总主编 罗 杨 朱 庆

副总主编 周燕屏

执行总主编 王锦强

项目策划 董占顺 薛 伶

总 编 委 (按姓氏笔画排序)

刘魁立 陶立璠 万建中 柴文良 王海霞 潘鲁生

乔晓光 杨利慧 宋兆麟 孙建军 索南多杰 张 钊

杨 源 刘 军 刘晔原 樊传庚 们发延 苑 利

郑土有 杨 阳 王连海 格桑益希 孔宏图

编 辑 柴文良 王东升 周小丽 王柏松 龚 方

王素珍 李婉君

Editorial Committee of Translation and Presentation
Project of Masters and Masterpieces in Contemporary Chinese Art and Literature

Counsel : Li Qianguang Guo Yunde Chen Jianwen

Honorary Editor-in-Chief : Feng Jicai

Editor-in-Chief : Luo Yang Zhu Qing

Deputy Editor-in-Chief : Zhou Yanping

Executive Editor-in-Chief : Wang Jinqiang

Project planning : Dong Zhanshun Xue Ling

Committee of Editors-in-Chief :

Liu Kuili Tao Lifan Wan Jianzhong Chai Wenliang

Wang Haixia Pan Lusheng Qiao Xiaoguang Yang Lihui

Song Zhaolin Sun Jianjun Suonanduojie Zhang Chang

Yang Yuan Liu Jun Liu Yeyuan Fan Chuangeng Men Fayan Yuan Li

Zheng Tuyou Yang Yang Wang Lianhai Gesangyixi Kong Hongtu

Editor : Chai Wenliang Wang Dongsheng Zhou Xiaoli

Wang Baisong Gong Fang Wang Suzhen Li Wanjun

**Comité de traduction et de présentation des maîtres et
des chef-d'oeuvres littéraires et artistiques modernes chinois**

Consultant : Li Qianguang Guo Yunde Chen Jianwen

Rédacteur en chef d'honneur : Feng Jicai

Rédacteur en chef : Luo Yang Zhu Qing

Rédacteur-en-chef adjoint : Zhou Yanping

Rédacteur-en-chef exécutif : Wang Jinqiang

La planification du projet : Dong Zhanshun Xue Ling

Comité de rédaction : Liu Kuili Tao Lifan Wan Jianzhong Chai

Wenliang Wang Haixia Pan Lusheng Qiao Xiaoguang Yang Lihui

Song Zhaolin Sun Jianjun Suonanduojie Zhang Chang

Yang Yuan Liu Jun Liu Yeyuan Fan Chuangeng Men Fayan Yuan Li

Zheng Tuyou Yang Yang Wang Lianhai Gesangyixi Kong Hongtu

Rédacteur : Chai Wenliang Wang Dongsheng Zhou Xiaoli

Wang Baisong Gong Fang Wang Suzhen Li Wanjun

《中国唐卡精品集》编委会

主 编 康·格桑益希

副 主 编 凡建秋 格桑梅朵

编 委 丹巴饶旦 噶玛德勒 宗者拉杰 西合道
次仁罗布 罗布斯塔 希热布 罗布玉加
东智才旦 索南多吉 阿旺晋美 巴桑罗布

藏文翻译 桑杰东主

Editorial Committee of Treasures of Chinese Thangka

Editor: Khang Geshang-Yixi

Associated editor: Fan Jianqiu Kelsang Metog

Editorial board: Sonam Dorje Pasang Norbu Tsering Norbu
Norbu Sylta Dzongtse Lhagyal Dhondup Tseten Hirapo
Hiholdo Emdrup Norbu Zigyal

Translator of Chinese into Tibetan: Sangye Dondrub

Comité de la collection exquise de Thangka chinois

Rédacteur en chef: Kang•gesangyixi

Rédacteur en chef adjoint: Fan jianqiu, Gesangmeiduo

Auteur: Suonanduoji Basangluobu Cirenluobu Luobusita
Zongzelajie Dongzhicaidan Xirebu Xiheduo Enzhu
Luobuyijia

Traducteur de langue tibétaine: Sangye Dondrub

目录

དཀར་ཆགས།

雪域明珠
藏传唐卡艺术

8

1. 齐乌岗巴画派唐卡 51
2. 勉塘画派唐卡 85
3. 钦则画派唐卡 127
4. 噶玛嘎孜画派唐卡 169
5. 勉萨画派唐卡 225
6. 热贡唐卡 265
7. 工艺唐卡 301
8. 其他风格唐卡 335

གངས་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་ཐང་གའི་སྒྲུ་རྩལ།

16

1. ཕྱིུ་སྐང་པ་བའི་ལུགས། 51
2. སྒྲུ་ཐང་གི་ལུགས། 85
3. མཁྱེན་བརྩེའི་ལུགས། 127
4. ཀམ་སྐར་འི་ལུགས། 169
5. སྐར་གསར་གྱི་ལུགས། 225
6. རེབ་གོང་ཐང་ག། 265
7. བཟོ་རྩལ་ཐང་ག། 301
8. འབྲེ་ལུགས་གཞན་དག་གི་ཐང་ག། 335

Table of Contents

Pearl of Snowy Realm, Tibetan Thangka Art	26
1. Qiwugangba Painting School Thangka	54
2. ManNiang Painting School Thangka	88
3. ChenZher Painting School Thangka	130
4. Karzhi Painting School Thangka	172
5. Mansale Painting School Thangka	228
6. Re gong Thangka	268
7. Craft Thangka	306
8. Thangka in Other Genres	338

Table des matières

Perle dans la neige—Art de ThangKa	
Tibétain	38
1. Thangka de l' école de Qiwugamba	56
2. Thangka des écoles de Mian Tang	90
3. Thangka de l' école Mkhyen rtse	132
4. Thangka de l'école Karma Gazi	174
5. Tangka de l'école Mian Sa	230
6. Re gong Thangka	270
7. Thangka artisanal	310
8. Thangka des autres écoles	340

雪域明珠

藏传唐卡艺术

康·格桑益希

藏传唐卡艺术作为世界级经典文化艺术品牌是雪域藏地艺术圣殿中的一颗璀璨的明珠，已有近1300多年的发展历史。2006年，唐卡被列入中国第一批非物质文化遗产保护名录。由此，藏区各地唐卡画派和传承人进入媒体平台和公众视野，唐卡作为藏族传统文化的符号获得了更加广泛的社会知名度。同时，在藏传佛教信仰文化的支撑下，唐卡在广阔的藏传佛教文化圈和国际艺术品市场开始走俏，其宗教价值和艺术审美价值同步攀升到前所未有的高度，成为风靡世界藏学热中的亮点。伴随着藏地旅游文化的兴起，世界屋脊原生态自然景观和藏族传统非物质文化遗产群成为人们竞相一睹的时尚，而其中藏族传统唐卡以其独特的审美样式成为象征藏族传统文化的名片，被国内外人士广为珍藏。唐卡已悄然走下了原初单纯的信仰文化圣殿，进入广阔的国际化审美空间，走进了不同人群，不同种族，不同文化的世俗家庭中，成为全世界人民都喜闻乐见，共同享有的艺术品。这说明藏族文化是极富生命力的文化，是金子般的朝阳文化。

一、松赞干布开启了唐卡的先河

“唐卡”是对藏语“Tang ha”的汉语音译，其义或为“平川”，或为“展开”，或为“广阔”，在

藏文中也有印章和印制之意。作为艺术专门用语，它指区别于壁画、雕塑等艺术形式的宗教卷轴画。

藏族传统绘画是藏民族文化艺术中的重要组成部分，是中华民族文化和世界艺术圣殿中的一株奇葩。藏族传统绘画艺术源远流长、技艺精湛、流派众多。它有独自发祥孕育、发展演绎、成形定性的清晰脉络和事迹物象，在独特的地域性、鲜明的民族性中，还贯穿着悠久的历史性。其源头可追溯至距今4500年—5000年前西藏昌都卡若新石器文化遗址出土的大量石器、陶器、骨器等器物的形制、纹饰和色彩装饰。藏族传统绘画的发展也经历了从远古原始岩画、摩崖石刻、洞窟壁画到本土苯教美术的神灵符号、图腾面具、壁画扎嘎等演进的漫长历程。据藏史记载，早在二千年前的西藏山南雍布拉克王宫墙面上就绘有聂赤赞普从天而降的壁画。其后又相继修筑了帕崩卡宫、强巴明久林宫、钦浦宫、扎玛宫、庞塘宫等华丽的宫殿，建筑规模空前。为装饰这些宏伟壮丽的宫室，需要更多的人来从事绘画活动，这无疑地促进了藏地绘画艺术的发展。

公元七世纪初，雅隆悉补野王统世袭第32代赞普王松赞干布（617—650年）统一全藏，建立吐蕃王朝，翻开了西藏历史新的一页。松赞干布建都拉萨，颁布“十善法”，广开国门，从印度引进佛教，梵式

佛教造型艺术随之传入藏地。伴随着拉萨大昭寺、山南泽塘昌珠寺等12座胜寺的兴建，印度犍陀罗风格，笈多风格、尼泊尔风格、中亚波斯细密绘风格和唐朝汉式风格的绘画得以引进，在藏地兴起了第一次梵式佛教造像艺术的热潮。就连赞普本人也用鼻血画了一幅白拉姆女神像，由此开启了唐卡艺术在雪域高原的先河。

“唐卡”一词最早出现在成书于12世纪左右的藏文典籍《巴协》中对建造桑耶寺情况的描述：“所有塑像都与密乘所说相符。总共有塑像79尊，经部续部的传承画像14部……大丝缎唐卡3部……。”而唐卡在藏文史料中的正式出现，当首推五世达赖喇嘛·阿旺洛桑嘉措所著《释迦佛像记·水晶宝镜》有关记载：“法王松赞干布用自己的鼻血绘画了一幅白拉姆女神像，后来蔡巴万户长时期果竹西活佛在塑白拉姆女神像时，作为核心装藏在神像腹内。”由此可知，唐卡是在松赞干布时期兴起的一种新颖的绘画艺术。佛教传入后，与本土苯教文化和民间传统文化相融合，形成了青藏高原独特的藏传佛教，佛教艺术也随之发展起来。这时单有壁画已不能满足人们的精神需求，于是一种能在不同材质上作画、方便游牧民族迁徙生活悬挂、供养、收藏的佛龛状新型画种——“唐卡”便应运而生。其后赞普赤热巴巾时建成沃多

无比扎西格佩寺，所献供奉新作佛画是一百零八幅绢绸贝本佛传画。可见在吐蕃时期，唐卡已成为藏族传统文化中的经典形式得到广泛应用。

二、唐卡的文化内涵及风格流派

作为宗教文化神圣法具的唐卡，从形式上具有特定的象征意义和文化内涵。一幅用锦缎装裱的唐卡由中心画面、四周的红、黄、蓝三色彩缎边饰、画面之上的黄色丝绸面盖及两条红色彩带——飞燕三部分组成，并有一定的尺度法则。唐卡的画心部分，藏语称“麦弄”，即“镜”，是神灵显现的地方，画心外镶边的红、黄、蓝三色缎制边饰藏语称“贡夏”，象征彩虹，是神灵的光芒及往来的乘载工具。唐卡在上方和下方中央另缝制一块锦缎，称“敦嘎”或“托居”，汉语称“天梯”和“殊地”，是作为有情众生进入佛田的特别设置。画面上覆盖的黄色丝绸面盖藏语称“夏克布”，向上折叠成半圆形团花，垂挂在佛像顶端，象征华盖，平时放下盖住画面起防尘遮光和装饰美化作用。而垂挂在画面上的两条红色丝带，即鸟嘴或压带，是为提升唐卡的形式美感。此外，为了方便悬挂，还要在唐卡上沿内装细木条，称“贡薪”，下端内装园木棍，称“唐薪”。木棍两端套用

金、银、铜、象牙等材质透雕花纹的轴头，称“唐朶”。就总体而观之，一幅唐卡的构成形制及色彩装饰，恰到好处是一座宗教意义上庄重神圣、华贵实用的供奉法器——佛的宫殿，一种适合游牧民族流动生活展挂供养的具有象征意味的软装饰佛龕。

公元9世纪末，吐蕃王朝解体，藏区社会一度陷于分裂割据的局面，佛教遭到重创。至10世纪初，藏传佛教经阿里上路宏传和朵康下路宏传得以复兴，受印度佛教后期波罗艺术风格、中亚波斯细密绘风格、克什米尔风格和西域佛教风格的影响，在藏地兴起了第二次梵式佛教造像的热潮。唐卡艺术顺应藏传佛教的复兴有了较大的变革和发展，不仅表现的题材内容有所拓宽，作品数量明显增多，表现手法更加丰富，技艺以精细典雅称著，绘制材质也不拘一格。逐步在藏区形成了不同地方区域，不同传承体系，不同历史时期的风格流派，主要有：

11世纪由印度大班智达觉俄·阿底峽和藏族佛学大师仲敦巴·杰哇迺始创的噶当派教法及同时发展起来的绘画样式，根据其绘画风格特征和表现形式内涵被称为“噶当画派”。

11—13世纪阿里古格地方以古格王城拉康嘎波（白殿）、拉康玛布（红殿）和托林寺殿堂壁画为代表的以本土风格与中亚克什米尔“卡切玛”“细密

绘”风格相结合的样式和规模性创作活动形成的画派，被称为“古格画派”。

13—15世纪，后藏日喀则以昂仁为中心的地区相继建成了一批著名的以觉囊寺塔、江孜寺塔和日吾齐寺塔等为代表的寺院佛塔建筑，创作了一批具有鲜明地方特色且风格接近的绘画作品。传统上这一地区被称为拉堆地区，故称拉堆艺术。

13世纪由岗巴地方画师日卡瓦创建并冠以“齐乌岗巴画派”之名首创的藏地本土化的民族风格画派。

14世纪末，后藏齐吾岗巴画师朵巴·扎西杰布门下出了两位高徒。一位是山南洛扎地方的勉拉·顿珠嘉措（1440—1510年），于15世纪在“勉塘”地方创立的“勉塘”画派；另一位是山南贡噶岗堆地方的钦则钦莫，于15世纪创立的以画密宗忿怒像、曼荼罗为特色的“钦则钦莫画派”。

16世纪噶举派八世噶玛巴·弥觉多吉（1507—1554年）的“化身”南喀扎西创立并由曲吉扎西和噶雪·嘎玛扎西传承的康区“噶玛嘎孜画派”。

17世纪初由后藏扎什伦布寺画师藏巴·曲英嘉措（1620—1665年）在勉唐画派基础上创立的“勉萨画派”。

17世纪时，在修建甘肃拉卜楞寺时，由青海热贡噶日班智达·洛桑西绕（1672—1764年）在本地风格

的基础上融入勉萨画派艺术精华形成了“热贡艺术”。藏区唐卡艺术在千余年的发展进程中，经历了从吐蕃时期的萌生，佛教后弘时期的初兴，萨迦时期的融会，帕木竹巴时期的发展，至17世纪末的甘丹颇章时期，在五世达赖喇嘛的主持下，启动了布达拉宫这一世界级标志性文化经典建筑工程。并调集全藏能工巧匠投入这旷世工程，极大地推进了藏区建筑、雕塑、绘画、工艺美术的发展，唐卡画师得以大显身手。伴随着布达拉宫的落成，藏族唐卡艺术也登上了一个前所未有的巅峰，唐卡艺术的真正“黄金时期”。

三、唐卡的艺术表现形式

藏族唐卡艺术在长期的发展演变过程中，由于在社会上应用的广泛性、普及性，其表现形式也吸收和融合了周边地域和民族的优秀文化精华，从而形成了唐卡艺术在材质应用、表现手法、审美情趣、绘制工艺、品种特色等方面异彩纷呈的形式种类和风格特色。根据所用材料和创制手段的不同又可分为彩绘唐卡和工艺唐卡两个大类。

（一）技艺精深的彩绘唐卡

彩绘唐卡，藏语称“孜唐”。是用五彩的矿物、植物、宝石、土色或金属等颜料在皮、麻、布、绸、

绢和纸等不同质地材料上绘制的唐卡。彩绘唐卡是藏传唐卡的主要形式。

（二）异彩纷呈的工艺唐卡

藏区唐卡的表现形式丰富多彩，除布绘彩唐外，还发展出与地方民间手工技艺相结合的表现形式“国唐”，即用绢、绸、缎、布、棉、毛、皮等材料，采用剪、贴、堆、绣、织、镶嵌、贴绣、缂丝等手工艺方法制作而成的唐卡。这些返本开新的制作方法，丰富了传统唐卡的表现形式和审美内涵，主要有：刺绣唐卡、织锦唐卡、贴花唐卡，是用各色彩缎，剪裁成各件人物和图形，粘贴在织物上，故又称“堆绣”、缂丝唐卡、珠玉宝石串缀唐卡、版印着色唐卡。

四、唐卡表现的丰富题材

西藏唐卡的题材是多方面的，据史作画、以画言史是西藏唐卡的一个显著特点。有取材于西藏社会历史和生活习俗的历史画和风俗画；有反映西藏历史的唐卡；有以断代性的历史为题材的唐卡；还有人物传记唐卡。藏地有一种街头说唱艺人叫“喇嘛玛尼”，经常携带这类文学历史故事唐卡，串街走巷，劝诫人们行善积德，因果报应的故事，很受群众欢迎。也有以格萨尔说唱故事绘制的“仲唐”。此外，还有以描

绘自然科学为内容的唐卡，反映了一定的科学知识。例如天体日月星辰运行图，每个行星分别画有象征十二天宮的动物图形，并按照各自的轨道运行。这类唐卡不仅是西藏近代的绘图作品，也是研究近代天文历算的重要文物。有关藏医方面的唐卡，包括医学原理、人体结构、经络穴位、医疗器械、各种药物等。藏医藏药已有两千年左右的历史，是祖国医药学伟大宝库中的重要组成部分，早在公元八世纪就有《四部医典》等医药学典籍问世。公元十七世纪，第悉桑结嘉措时期，集中了洛扎丹增罗布等各地著名画师，系统地绘制了一套完整的医药唐卡，共79幅，这在世界医药史上也是罕见的。

藏族唐卡从表现形式上还可分为独幅唐卡、组画唐卡和上百幅乃至上千幅的画传唐卡；根据唐卡形制、功能用途又可分为一般通用型彩绘德唐、曼荼罗修法唐卡、曼唐（医药唐卡）、孜唐（天文历算唐卡）、仲唐（说唱唐卡）、扎尕画片、民间喇嘛玛尼彩绘唐卡，还有在每年盛大节日“晒佛节”用的长宽达百余米的巨幅唐卡八种。

五、唐卡的艺术风格特色

藏族唐卡的地域风格特色鲜明、绘制技艺高超，

结构严整，内默外化，造型生动，刻画精细，色彩艳丽，风格独特而有别于其他画种。其艺术风格特色总结如下：

1. 中心突出，讲究对称

唐卡的主流是表现宗教神佛题材的，是佛教进行传播的重要手段和艺术形式，故此唐卡画面以神佛为中心。

2. 设色浓重，对比强烈

这得力于绘制唐卡使用的颜料主要是天然矿物、植物和金属颜料，这些颜料纯度高，质量稳定，故有历经千年色泽如初之说。

3. 以线造型，功力深厚

线描勾勒是唐卡的主要手段，线描在藏族古代绘画中已达到了很高的水准，因而人们把线描功夫看成画师水平高低和衡量作品价值的一个重要审美标准。

4. 装饰典雅，神圣华美

装饰是唐卡源于生活，又高于生活的造型手法，唐卡中所绘神灵人物、动物飞禽、山水林木、火焰飘带、佛塔宫殿的造型都超越于生活，提炼上升为典型的图案。

5. 造型写实，描绘生动

唐卡对仙人凡夫的个性刻画，惟妙惟肖，入木三分，其人物造型，虽有《三经一疏》为规范标本，但

画师们不满足于经典的桎梏，而以人间理想化的美来创作。

6. 题材宽泛，内容丰富

基于唐卡表现形式的生动、活泼，真切，唐卡所表现的题材内容涉猎面极广，囊括了自然万物，社会历史，民间世俗生活的方方面面，涵盖了数千年藏族古老文明史实于咫尺之内。后期唐卡打破了千图一面的程式化面孔，出现了大批非宗教性题材的唐卡。

7. 构图多变，内涵深厚

唐卡采用散点透视的手法，不受时空的限制，将同一主题而发生在不同时间、地点的事物组合在一起，形成连续性的故事情节。

8. 象征特色，寓意深刻

唐卡所表现的内容虽然都是佛教深邃奥秘的哲理，但在具体表现上却往往采用了最形象直观的象征寓意手法，如色彩中的黄、绿、红、白、蓝就分别象征地、水、火、风、空。

9. 开眼开光，神圣庄严

唐卡绘制过程中的最后一道工序是脸部，画脸的过程称“开眼”，这一步骤的最后完成，哪怕是寥寥数笔也要放在日出之时，在阳光沐浴之下焚香煨桑、祈祷诵经之后再举笔挥毫完成这一庄严仪轨。

唐卡绘制成后，画面四周用三色彩缎拼成画框，

上下两端加硬木轴心，地脚两端安有轴头，画面上还覆有可以揭起的面盖薄绢及等长的双条彩带，还要用纸或绢托裱背面。最后还要延请喇嘛诵经加持开光，并在唐卡背面盖上喇嘛的金汁或朱砂手模或经咒图符。

六、唐卡艺术的人文审美功能

藏族唐卡的艺术特色和社会功能水乳交融，呈现出鲜活的生命力，唐卡以形象的百科全书式丰富内容和生动的艺术表现形式在藏区社会中发挥出了具有传承性的审美功能作用。藏族唐卡在发展中其绘画风格无论是汇印度早期犍陀罗、笈多式、波罗密教、中亚波斯细密画之源流，还是择传神写意的中原汉地艺术之甘露。其绘画技艺扎根雪域、涵泳佛法、兼采藏汉，独抒性灵、风骚独领、卓然于世。由于藏区唐卡圆融的利用多元文化要素，博采众家之长，而又归元于禅之自在境界，因而其远观可得其气势之恢宏，近观可品其形色之古朴，细观可见其功力之深厚，是唐卡艺术中不可多得的一幅幅传世珍品。而藏传佛教寺院工巧明学院唐卡的绘制更是一件修法养心的仪轨和进入佛门观修得道的途径。

唐卡传承人一般秉承寺院修行的宗旨，以精深

的佛法为皈依，以清静的禅修为入手点，在修行中作画，再以绘画成就修行，故而保持了佛门艺术特有的风骨和精湛入微的绘画造诣。而唐卡画师作为神佛造像的制作者、文化传播者、技艺传承者的“拉茹”，始终活跃在藏区主流社会，绘制唐卡在人们心目中是一门崇高的职业，画师会因此得到社会的广泛尊敬。这是唐卡能够千余年来兴盛不衰的社会因素，唐卡画坛也因此而大师层出不穷，风格流派异彩纷呈，作品源源不断。这在许多寺院至今珍藏的成千上万件唐卡中还可以感受到昔日恢宏的文化风采和唐卡作为信仰文化在人们心目中的地位。

唐卡艺术作为藏族传统绘画艺术的主要形式，伴随着教派的成长，一开始就表现出了超凡的说教布道功能，教派借助形象直观的造型艺术诠释高深莫测的宗教哲理。同时，始终相依相伴佛教宗旨教义的佛教造型艺术也应运佛教的传播、发展、兴盛机遇而逐渐羽翼丰满，完善了自身的表现形式和艺术化表现手法。传统意义上的藏族画师主要是为寺院绘制壁画、唐卡，这些唐卡不仅仅起着对寺院庄严美观的作用，实际上有着更为宽泛和具体的传播功能作用，诸如纪念供养功能；学习观修功能；教育教化功能；文化传播功能；文化记载功能，文化保护功能，科技教育功能；审美观赏功能；多元社会功能；当代富民创收功

能等等。这些数量可观的唐卡，作为文化遗产，它为我们了解研究藏民族的历史、政治、宗教、文化、艺术以及自然科学等诸多领域提供了极为重要的实物资料，堪称百科全书式的图卷。

藏族传统艺术唐卡，在过去大多是由各地民间画师和寺院画师分散绘制的，到公元十七世纪，五世达赖喇嘛·阿旺罗桑嘉措主持了布达拉宫的重建和扩建工程，它把全藏区著名的画师集中起来从事壁画和唐卡的绘制。洛扎巴·丹增诺布为代表的“勉鲁”派画师160人、索朗年曲曾为代表的“钦鲁”派画师68人亦参加于其中。从此，随着画工队伍的发展壮大，各类画会也随之成立，形成“宋穷”、“冲肖”二大绘画作坊，以后七世达赖喇嘛格桑嘉措在大昭寺二楼开辟了由官方扶持的“角楼画室”，并在此基础上发展成立了半官方绘画行会“拉日白吉杜”。这项工程不仅为布达拉宫墙面绘制了鸿篇巨制的壁画，而且使数以万计的唐卡精品遍及西藏高原。如，收藏于后藏扎什伦布寺的《无量寿净土图》、收藏于甘肃拉卜楞寺的《十一面观音唐卡》、收藏于康区八邦寺的《噶举历代高僧金蔓唐卡》及收藏于青海塔尔寺、甘肃卓尼寺的若干巨幅唐卡就是其代表作品。

此外，各大寺院的唐卡，一部分是由施主供奉，另一部分则是寺内有绘画才能的寺院工巧明学院僧人

绘制的。过去，寺院是西藏文化的荟萃之地，是传承传播藏民族传统文化的基地和摇篮。许多高僧不但是深受崇敬的佛学大师，而且又是出类拔萃的绘画能手。著名的萨迦班智达贡嘎坚赞，曾为萨迦北寺画过壁画文殊菩萨像。格鲁派始祖宗喀巴也曾画过一幅自画像寄给居住在青海的母亲。以后，诸如克珠杰、五世达赖喇嘛·阿旺罗桑嘉措等也都是唐卡艺术的倡导者、主持者、支助者和积极参与者。

2010年国家出版总局就启动了由四川民族出版社牵头实施的藏族美术集成100卷工程（其中唐卡卷约30卷）、中国民间文艺家协会主席冯骥才先生主持的“中国唐卡文化档案”工程（约30卷），各地方也启动了各自一地的唐卡收集、研究、展览、出版等；同时，国家认定了一批有影响的民间传统绘画唐卡之乡；非物质文化遗产传承基地，确认了一批有影响的国家级、省级、地州级民间唐卡艺术传承人，工艺美术大师。藏区一些有识之士，以自发的保护传承行为开展了一系列唐卡创作活动，带动和影响了一大批有志于唐卡艺术的传人。如青海热贡画师宗则拉杰画师主持创作的长560余米长卷“中国藏族传统文化彩绘大观”、甘孜州德格藉噶玛嘎孜画派传承人根秋扎西画师主持创作的“格萨尔千幅唐卡”、云南“香格里拉历史文化千幅唐卡”、色达拉蒙任总画师的“莲花

生千幅唐卡”、青海东智才旦的创作的《和缘——文成公主》等。

结语

在藏区，宗教文化活动在人民的生活中占有突出的地位，绘画也不例外，唐卡的主要内容就是反映宗教文化这一主题的，诸如上师像、佛像、菩萨像、护法神像、说法图、宗教寺院、宗教人物。宗教教义、佛经故事和宗教神话等，约占西藏唐卡总数的百分之八十以上。唐卡艺术为后人留下了极为珍贵的历史文化遗产，这是值得我们永远珍视的。通过唐卡艺术这扇窗户，让人们去认识、了解、探索这份充满着真善美人文精神的雪域高原文化的真正生命价值。

གངས་ལྗོངས་ཀྱི་མུ་ཏིག

བོད་ཀྱི་ཐང་གའི་སྐྱ་རྩལ།

ཁམས་སྐལ་བཟང་ཡེ་ཤེས།

བོད་བརྒྱུད་ཐང་གའི་སྐྱ་རྩལ་དེ་འཛམ་གླིང་གི་ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་
སྐྱ་རྩལ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། གངས་ལྗོངས་སྐྱ་རྩལ་དེ་རའི་ཁྲོད་ཀྱི་གཟི་འོད་
འབར་བའི་མི་ཏིག་ཅིག་ཡིན། ད་སྤར་པར་མི་ལོ་༡༠༠ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན། མི་
ལོ་༣༠༠ལོར། བོད་ཀྱི་ཐང་ག་འདི་ཉིད་རྩལ་ཁབ་ཀྱི་ཐོག་དང་པོ་དངོས་མིན་
ལུ་འཕགས་རིག་གནས་སྤྱང་སློབ་ལས་གཞིའི་ནང་བདམས་བཞེད་བྱས། དེས་
བོད་ཀྱི་ལུ་འཕགས་ལྷ་མོ་མོའི་ཐང་གའི་ཤིས་རྒྱན་དང་ལྷ་རིས་པ་རྩམས་རིམ་
བཞིན་ཀྱན་གྱི་སྤྲེལ་ལན་དུ་མངོན་ཞིང་། བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུ་རིག་གནས་ཀྱི་རྣམས་
མཆོན་ཐང་ག་དེར་སྤར་ལས་སྤྲེལ་པའི་མཆོན་སྤྲེལ་ཐོབ། དུས་དེ་དང་མཉམ་དུ།
བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྐྱན་གྱི་ཆོས་ལུགས་དང་མོས་ལུགས་ཆེན་ལོག ཐང་ག་དེ་
བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྐྱན་གྱི་རིག་གནས་ཁྲིམ་ར་དང་རྩལ་སློབ་སྐྱ་རྩལ་དངོས་རྩལ་
ཆོང་རའི་ནང་དུ་འབྲུག་ཡོད་ལ། དེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རིག་ཐང་དང་སྐྱ་རྩལ་གྱི་
མཛེས་དཔྱད་གཉིས་སྤར་མེད་ཀྱི་མཐོ་ཆད་ཞིག་ཏུ་སླེབས་གིང་། ཐང་ག་དེ་ཉིད་
རྩལ་སློབ་འོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཤིག་ཏུ་གྱུར། བོད་ཡུལ་
ཀྱི་ལྗོངས་སྐྱར་རིག་གནས་ཀྱི་དར་སླེབ་དེས། རི་མཐོ་ས་གཙང་གི་མདོ་དབྱས་
མཐོ་སྤང་གི་རང་བྱུང་ཡུལ་སློབ་དང་སློབ་རྒྱུ་གྱི་དངོས་མིན་ལུ་འཕགས་
རིག་གནས་དག་འཛམ་བྱ་གླིང་གི་མི་རྩམས་ཀྱི་མིག་གི་དགའ་སྟོན་དུ་གྱུར་ཡོད།
དེའི་ནང་ཐང་གའི་བྱུ་མིན་གྱི་མཛེས་དཔྱད་དེ་བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུ་རིག་གནས་ཀྱི་
རྣམས་མཆོན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ལ། དེ་རྩལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་གི་སློབ་པོ་གང་མང་
ཞིག་གིས་གཅེས་ཉར་བྱས་ཡོད། ཐང་ག་རིམ་བཞིན་འདས་སློབ་གི་ཆོས་ལུགས་
དང་མོས་ཆོས་ཀྱི་བར་སློབ་དེ་ལས་སྐྱ་རྩལ་མཛེས་དཔྱད་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་དུ་གྱུར་
ཁ་སྐྱུར། དེ་མི་རིགས་མི་གཅིག་པ་དང་། རིག་གནས་མི་གཅིག་པའི་ཁོར་ཡུག་
ཏུ་སླེབས་གིང་། ཐང་ག་དེ་ཉིད་འཛམ་གླིང་མི་དམངས་ཀྱི་ཉམས་སྲུ་སློབ་པའི་སྐྱ་
རྩལ་ཐོན་དངོས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་དག་གིས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་
འདི་ནི་ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་བྱུངས་ལུགས་ལྡན་པའི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་རྣམས་
ཐུབ།

དང་པོ། སློབ་བཅན་སྐམ་པོས་ཐང་གའི་སློབ་སྤྲེལ།
ཐང་ག་ཅས་པའི་དོན་ནི་དོས་སློབས་པའམ་ཡང་ན་བཀམ་པ། ཐང་ཆེ་པའི་དོན།
གཞན་དུ་དང་བཀམ་རྣམས་སམ་ཐམ་ཀའི་དོན་ལའང་འདྲག སྐྱ་རྩལ་གྱི་ཆེད་
ལས་མིང་བརྒྱ་ཞིག་གི་དོས་ནས་བཤད་ན། ཐང་ག་འདི་སླེབས་རིས་དང་འཛེས་
རྒྱས་སོགས་དང་མི་འདྲ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྐྱ་རྩལ་མཆོན་ཐངས་ཤིག་ཡིན།
བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་ཆེག་མདོད་ནང་དུ། ཐང་ག་ནི་བོད་ཀྱི་ལུ་འཕགས་
ཆེ་བའི་རས་ཐོག་ཏུ་བྲིས་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་རྟེན་གྱི་རྣམས་མཆོན་རི་མོ་ཞིག་
ཡིན། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་སྤངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེར་
མི་རིགས་བྱུ་མིན་གྱི་ཆོས་ལུགས་དང་སྐྱ་རྩལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཞིང་། བོད་མི་
རྩམས་ཀྱིས་གངས་ལྗོངས་ཀྱི་མི་ཏིག་ཅས་གཅེས་སུ་བཟུང་ཡོད།
བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུ་རི་མོ་ནི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ལྷ་མོ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། དེ་
ལྷ་དུ་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་འཛམ་གླིང་སྐྱ་རྩལ་ཁྲོད་ཀྱི་མཆར་སྐྱུག་
འབར་བའི་མི་ཏིག་ཅིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་སློབ་རྒྱུ་གྱི་རི་མོའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་རྒྱུ་
གིན་ཏུ་རིང་ཞིང་། དེར་འབྲི་རྩལ་ཁྱད་འཕགས་པ་མ་ཟད་ཤིས་རྒྱན་སྤྲེལ་མང་
ཡོད། དེས་རང་གི་བྱུ་མིན་གྱི་འཕྲུང་ཁྱད་དང་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་གོ་རིམ། དེ་
བཞིན་ཤིས་རྒྱན་ཆགས་ཚུལ་སོགས་དུ་ཅང་ཁ་གསལ། བྱུ་མིན་གྱི་ས་གནས་
རང་བཞིན་དང་མི་རིགས་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཁྲོད་རྒྱུ་རིང་པའི་ལོ་རྒྱུས་
དེའང་མངོན་པར་མཆོན་ཡོད། ཐང་གའི་འཕྲུང་ཁྱད་མར་དེད་ན་ད་སྤར་པར་ལོ་
༤༡༠༠ ༥༠༠༠ལར་སློབ་ཀྱི་ཆབ་མདོ་ཁ་རོ་གྲོང་སློབ་རྒྱུ་ཆས་གསར་མའི་རྒྱས་
ལུ་འཕགས་དེ་རྒྱུ་ཆོག ཡུལ་དེ་ནས་རྒྱུ་ཆས་དང་རྒྱུ་ཆས། རུས་ཆས་སོགས་
དངོས་རྩལ་གང་མང་ཞིག་ཐོན་ཞིང་། སློབ་དེ་དག་ལ་གཞུགས་རྒྱུ་པ་མང་ལ།
ཐོག་ཏུ་རི་མོ་དང་དེ་བཞིན་ཆོན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་རིས་ཀྱིས་སློབ་ཡོད། བོད་ཀྱི་
སློབ་རྒྱུ་རི་མོ་དེ་གནའ་པོའི་བྲག་བརྒྱུས་རི་མོ་དང་སླེབས་རིས་ནས་རིམ་བཞིན་
བོད་ས་གནས་ཀྱི་པོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་གའི་རྣམས་མཆོན། གདོད་མའི་
མཆོན་ཆོས། ཞལ་འཕྱོག ཅ་ཀ་ལེ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་རིང་བོ་ཞིག་

